

Tone
Perčič

Mournick

»Od zgoraj prihajam.«

»In kaj potem?«

»Kaj potem! Konec čakanja! Še malo, pa vas stisnemo. Samo še napake knjižimo na vaš karton. Dajmo! Gremo!«

»Kaj? Pa ne, da bi spet radi, naj dvignem sto petdeset kuvert, ki sem jih predložil s poročilom za ta teden, da jih popravim, kot sem to storil že prejšnji teden, kaj?«

»Poslušajte, tovariš kolega dragi . . .« — »Že poslušam, veste, že poslušam in kar dobro vas slišim. Nič bi ne imel proti, ko bi vi te molitvice prihranili za koga drugega in za kakšno drugo priložnost. Pa pojdemo za hec dalje in vzemimo na primer — vaše zapisnike! Si upate reči, da jih kar sprejemajo, kaj? Rekel bi, da se jim godi skoraj tako slabo kot mojim poročilom . . . vse mi je znano . . .«

»Tovariš . . .«

»Kdo je tukaj tovariš, kaj, kdo?! Vi že niste nikakršen tovariš, da ne bi bilo pomote — navaden kurir ste, če že hočete. A ne vidite, kako vas pošiljajo vsepovsod, kaj, a?«

»Prosim vas . . .«

»Prosim? No, kar dajte, no dajte, kaj čakate? Saj vem, če mi ne boste vi povedali, mi bodo pa drugi, saj vem, kako je to. Torej: Kam in kdaj?

»Pojdite v pisarno po regres. V tajništvo.«

»Po regres, po regres, a tako! Zdaj ste me pa prišli z regresom dražit, saj vem, kako je to. Poznam te regrese ministrstva. K vragu z njim in vi prav tako!«

»Tovariš, moral vas bom prijaviti, če me boste še naprej . . .«

»Prijaviti? Kaj prijaviti? Ja kaj pa mlatiš, nesrečnik? Kako nespametno izgubljam čas s teboj, kakšna nezaslišana slabost! Kaj misliš, da ne vem, kako vi tam zgoraj živite od naših žuljev? Nisem prepričan, da sva oba za luno . . . Kdo pa mi je lansko leto zapravlil Murnika, kaj, kaj misliš, da ne vem, kdo ga je, a? Še kaj drugega, ne samo to . . . Sramota!«

II

»Greste z menoj ali boste šli sami?«

»Kam?«

»Ja kam? Ja v tajništvo, a ne?«

»Ja, kaj pa spet ni v redu? A niso zadovoljni s poročilom?«

»Ne vem. Poslali so me k vam, da vam sporočim nekaj drugega. Namreč, za vaš regres gre . . . Že kak teden leži v pisarni . . . Neprijetna stvar . . . Vsi smo ga že dvignili, čas je, da ga še vi . . .«

»Ah, regres! Madonca, čisto sem pozabil! Ti spisi me bodo spravili še ob pamet! Kakšna izguba časa so vsa ta poročila in zapisniki! Ko bi vsaj malo prirezali ta čreva, saj me že kar roka boli, pa glava tudi . . . Datumi, zaporedne številke, rok uporabe, potni stroški . . . Če je samo regres, potem grem takoj, ni kaj, saj sem si ga pošteno prigaral . . . Ga bo spet kdo drug pobral! . . . Ah, morje, sonce, kakšna milina! . . . Ko bi šlo vsaj brez zapletov! Mi morda vi pomagate nesti polovico teh kuvert, ki jih moram oddati še do dvanajste ure?«

»Z veseljem!«

III

»Glavo pokonci, tovariš, mar vam je že kdo kak las skrivil, a?«

»Nič nisem hotel, nisem ni ni . . .«

»Kaj pa je zdaj, kaj, sakrabort! Tišinaaa! Saj nisem še nič rekel in že se silite k besedi!«

»Pro pro prosim, saj bom brž utihnil, samo če . . .«

»Sem rekel, da nisem še nič rekel in to je res. Zdaj pa ušesa na peclje in roke na mizo, betica smrkava, in naj ti bo jasno, da s teboj tudi po tem razgovoru še nismo opravili. Ampak za zdaj le tole . . .«

»Ne ne bom se branil, kar, kar povejte, koliko znaša kazen, poravnal jo bom z obrestmi, če le tako zahtevate, ali pa vam kar takoj v gotovini položim, v devizah, če pa je kaj drugega, potem se bom spet . . .«

»Boš tih, pankrt! Sem govoril o kakšnih kaznih! Sem že zinil vsoto, ki bi jo moral poravnati! Prekleti cepec! Bi hotel, da ti še enkrat razbijem tvoj plesnivi kljun, kaj, bi rad videl, a? Da se spet razjezim in razbijem vse, kar je v tvoji bližini, kaj? . . .«

»Kaj mar nisem še vedno . . .«

»Boš tih, svinja poscana!«

»Saj . . .«

»A ti nisem . . . jebenti, evo ti, če že hočeš, da boš laže držal jezik za zobmi, mrcina pasja, pa še eno s te strani . . . Tvoja kazen je tale: V pisarni že teden dni leži regres za dopust, razumeš, *regres za dopust! Regres!* In ti, mesečnik, ti si dolžan, da ga greš dvignit! Ljudje bi že radi pospravili papirje z mize in dali nove zadeve na mizo, razumeš? Kreten . . . Če ti pa ni kaj prav, te pa še enkrat ubrišem, da ti zbijem še tiste zobe, ki jih še

imaš, na dno tvoje debele riti, razumeš, zbijem do zadnje škrbine in tvoje kazni in ropotijo, ki jo trenutno raziskuješ... Si slišal, razbijem ti gobec, če me še enkrat pošljejo sem, razumeš?»

»Saj sem vedel, regres, pa bi me spet kmalu veljalo še kak ducat klofut in izbit zob, in še ta denar, s katerim bi takoj lahko poravnal kazen, ki bi jo morda mimogrede staknil...«

IV

Ha, ta je pa lepa! Kot bi ne poznal vseh teh izgovorov! Ne vem, kdo bo, ampak jaz že ne bom zgrabil za to vabo, saj so me že nekajkrat. Regres? Zdaj, ob tej uri? Komu je le kaj takega prišlo na misel! Kdo je tako na psu z idejami, da si gre izmišljati stvari, ki bi jih že nepismeni razrešil. Kaj pa ima regres z mojim dopustom? Če me spomin ne vara, je potem to prvič, da se govori o regresu. V gornje nadstropje pošljem šopek osnutkov za nove dosjeje... S čestitkami. Na polju jim označim, do kam sem prišel na sledi Murniku iz prejšnje, prekinjene partije, in Janžiču iz te, ki jo pravkar igra. Ni treba zapisati najnovejše poteze. Lahko jih zavedem in pripišem staro, izpred dveh mesecev. Potem bomo pa videli, kaj se bodo odločili in mi pripravili kot novo doživetje. Murnik je za zdaj remi, čisti remi; obstaja še nekaj variant, ampak po njegovem dosedanem znanju bi sodil, da je čisti remi. V vodstvu so za zdaj prepričani, da njegovo zadevo izgubljam. Konec koncev je bolje tako. Janžič je pa dobljen, o tem se jim niti ne sanja. Lahko bi ga v mesecu, še v tem mesecu... Pa tak šahist, jaja... Janžič!... O njem so mi govorili, ko sem hodil še v srednjo šolo... Na, zdaj pa je tukaj, na dlani, gol in bos, na kolenih za trohico kruha, usmiljenja, ki ne kapne in ne kapne... Ko le nihče ne bi nič izvedel!...

V

Kako čudno: danes sem se že skoraj premislil. Hudó me je skrbelo ob misli, da bi vseeno odšel v gornje nadstropje in jih presenetil pri novih nakanah, tako, z glavami vkup, nad mizo... A hitreje kot ta skušnjava se me je lastil brezup in nazadnje sem ostal povsem sam, brez pravih igralcev, rapirjev na prvi pogled... sam, sam torej, raztrgan in zdelan, kot se temu reče v literaturi, kot bi mi izrezali srce, a bi vseeno živel dalje, dalje kot posušen bezeg. Ne, sem si rekel, ne grem po regres, to bi bilo že pol uspeha. Hitel sem po ulici, kar se je dalo, še sam nisem vedel, kdaj sem se znašel v pisarni. Spomnil sem se, da bi jim lahko poslal »zadnji« dve potezi iz Murnika in Janžiča. (Kako dobro je bilo, da sem se tega spomnil! Kaj vse bi me lahko doletelo, če bi pozabil!) Murnik, hladnokrvni morilec svoje žene, delomrznež, garjava ovca s sindikalnega spiska, nebodigatreba ob večernem zatonu, ob Koloradu, v Medvodah... hočem reči, da nimam podatkov, novih podatkov, že dve leti, že dve leti nimam novih

podatkov za serijo. (Naj grem po regres? Mi ga je podelil Murnik? Za prevaro?)

Ne. Odločil sem se, da odprem predal: Murnik, rue Martigny 16, 18^e arr., Paris. Je to mogoče? Od kod ta nova informacija? To je spet sleparija. Nekdo bi hotel, da odidem v Pariz in se izgubim na domu Isabelle Anabelle, ki zanesljivo hrani podatke. Poglejmo, če je zadeva knjižena, pogledajmo! Seveda ni, o tem sem prepričan, potem bi lahko takoj odprl nov fascikel in iskal dalje . . . Murnik, Murnik, bivši kemet, bivši kemet, bivši kemet, bivši kemet, podnajemnik, najemnik in prevzemnik, kemet gospodarjev, sinov svetega najemnika, kraljevi plačanec, ne ne, Myphuk, krista pana, . . . tukaj, tukaj je lisjak. Ja, neverjetno, ne bi verjel, če ne bi otipal! Knjiženo je bilo prvega marca lani. Torej je zaznamek moj. Kako, da potem še nisem odšel v Pariz? Kaj me je zadržalo? Se je nenadoma pojavil Janžič? Poglejmo Janžiča! Ne, ne glejmo ga! Ne prenesem pogleda nanj! Bo že res, da je Murnik v Martignyju . . . A zakaj se nisem odpravil tja? In od kod meni ta novica? Od Janžiča? Poglejmo Janžiča, ne, ne pogledajmo ga, ne prenesem pogleda nanj, ne prenesem pogovora z njim, ne prenesem dotika njegovih slamnatih oči, ki gorijo na polju kot žetvene bakle neznanega obraza, na žrtvenik pripeljanega na lesenih vozovih . . . Kdo je potem tukaj tisti, zaradi katerega sem jaz tukaj, in kdo bo zdaj vstopil semkaj, da me vpraša po rezultatih preiskave, ali bo izstopil, če ne bom jaz praga izstopil, prestopil . . . Ne bom ga prestopil. Le mirno, torej poteze, kot si sledijo: Murnik na h2, pri svoji teti pusti poročilo za mojega nečaka. On ga zavrne in obdolži klevetanja. To je za zdaj dovolj. Janžič odide v Batignolles in pozabi zakleniti vrata. A to je le past. Bolje, da pokličejo izvedenca. Tako. Začasno sem v Banja Luki. Ja. Tako. Naslednje sporočilo je na Kalemegdanu, v topovski cevi. Morda me bodo do takrat že rešili. Murnik je šel in s seboj odnesel ključe, ne da bi bil še kdo za to vedel, a je pozabil klobuk na obešalniku. (Vseskozi sem gledal tja, zato mi je lahko sunil ključ. Nič zato.) Zibal sem se od veselja, nato je šel ven še Janžič in vzel Murnikov klobuk, kot je on opazil, a meni ni nič namignil in sem jaz opazil, toda nisem prav nič namignil, a vseeno nisem videl, kdaj jo je pobrisal. Na hodniku, zagotovo vem, ga je izročil Murniku. Toliko. Vse skupaj okrajšano in sešteto pride 362 jurjev.

VI

Paris s. p. a. Zdaj sem se šele spomnil, da sem že bil tukaj. Vozil sem se skozi to pokrajino in spominjam se, da sem se spomnil, že ko sem se vozil zadnjič skozi to pokrajino, da sem se že nekoč poprej spomnil, da sem se še prej spomnil, da sem se vozil skozi to pokrajino. Maledetto, kot čemerno pravi konduktar, pol-sklonjen, pol-upognjen, bremena let, kdo bi si vse to zapomnil, ko pa je vse tako preprosto in se takoj navadiš na svoj spomin, brž ko si na vlaku . . . Spomnim se, da je poleg mene sedel eleganten gospod v beli obleki, jaz pa sem gledal skozi okno in opazoval

belo pokrajino, zares, zares, težko bi jo opisal, čeprav sem zdaj tukaj, pri stvari, prav pri koritu, pa ne vem, težko najdem besede, težko, bojim se, da bom govoril nekaj povsem drugega, kar sem napisal v prejšnjem poročilu, ki zdaj leži v predalu v fasciklu v moji pisarni in čaka na svoj trenutek, ko bo nujno potrebno v zadevi Murnik Gesellschaft. Skorajda je že bankrotiral, ne gre mu, odkar sem mu jaz za petami. Sem že ugnal take premetence? Sem. Zdaj, ko sem razvozlal njegov ključ, pa je sploh moj, čisto moj. On je kadir cigareto, dolgo, ozko cigareto znamke M. A.-S. H., ki jih pri nas ni dobiti. Peljali smo se mimo mehanične delavnice, severna Italija, Navarra, Pescara, ne, to je zdaj tukaj na zemljevidu, bila je severna Italija, sem rekel, on cigareto, zunaj dolga mehanična delavnica v prostem teku kot le kaj, jaz poleg njega, na splošno precej skopo odmerjen prostor, njih pa še manj, nič posebnega, sama jeza kot puding v strjevanju, v počasnem dolgem otrdevanju . . . dolgi dnevi, ki minevajo na železniških tirih. Torej Pescara, a to je pravzaprav tisto, kar je mene spodbudilo in sprožilo novo zadevo, ki se je od tistega trenutka dalje imenovala Murnik, kakor sem si nemudoma zabeležil v notes, da ne bi pozabil. Kasneje, precej kasneje sem se vrnil in napravil preiskavo, kasneje, vam rečem, in o tem bom govoril kasneje. Zdaj pa najprej tole: gospod odpre tobačnico in mi reče: Murnico! V tistem trenutku, kot bi se temu reklo — čeprav ni dovolj natančno — prava rezka svetloba vesoljne intuicije. Murnico, to je tisto, sem si rekel, to je geslo, ki ga iščem že toliko let na e4, da sem si ogulil konice nohtov. Le dalje, sem si šepnil, povej še kaj. Vzel je vžigalnik in mi jo prižgal. Potem sva družno kimala in se vozila po tej pokrajini. Na naslednji postaji se pasejo teleta, sem si rekel, kar sem vedel že iz predzgodovinske zgodbe. Murnico je sedel poleg mene in se ubogljivo zibal. Nič mu nisem rekel, pač pa sem na skrivaj, ne da bi bil on zapazil, napravil skico v notes. Pripisal sem ime postaje s kratkim opisom (. . .) To mi je kasneje koristilo, ko sem ekspozice zagovarjal pred nadrejenimi, sicer ne bi bil nikoli prišel tako daleč v tej zahrbtni zadevi. Škoda, da ga nisem že takoj aretiral, že takrat bi si bil zagotovil pokojnino, tako pa bom moral odigrati z njim še nekaj potez, preden bo povsem moj. Spet sem bil ves v dvomih, kot stara bajta v vetru pred nevihto, v kateri stanujem v svojih sanjah. Hotel sem dol. Dol! Dol za vsako ceno! Bil sem že pri vratih, nihče me ni zadržal, odprl zapah in zavpil, dol hočem! dol! takoj ustavite vlak! Spet sem se, nisem se, spet sem se premislil in sedel nazaj poleg Murnika in se delal, kot da se ni nič zgodilo. Tako sem ga ukanil.

VII

Danes me je spet zgrabilo. Nov napad, ki je trajal dlje od včerajšnjega ali pa je bil krajši in hujši, vseeno. Po tleh sem se zvijal od bolečin, ki niso in niso hotele popustiti. Potem je prišla gospodinja s skodelico čaja in že je napad popustil. Roke so se mi še nekaj časa tresle, a to je bilo komaj vredno pozornosti. Nisem mogel prebirati časopisa, zato mi

ga je držala gospodinja in premikala liste tako, kot sem ji govoril. Murnicos Estas Esplanadas, razpis v časopisu, prireja javni natečaj za izbiro sobarjev. To je njegova družba, sem si šepnil, a tako, da me gospodinja ne bi slišala. Spil sem še en konjak, skoraj sem si že opomogel. Še enkrat sem se stresel ob misli, da bi moral v službo prek Pariza ali prek Milana, groza me je takšnih ovinkov, ko imam vendar vse pred nosom. Pojedel sem z mize, kar se je dalo, vzel plašč in odšel.

VIII

Ko bi vsaj za trenutek popustilo šumenje v glavi, ko bi lahko dočakal, da se ptice z oblačnega neba spuste na mojo dlan. Ko bi lahko videl sonce v njegovem zatonu, njegovo nepristransko lepoto in žar, ki ga zakrivajo pogrebci zgodnjega jutra. Daj mi, o Santo Murnico del Jansic, da se mi spočije uho ob glasbi močvirnikov v neslišnem parjenju! Nevidna mrena zlobnega prijema se me hoče polastiti in morda pravkar pišem zadnje odstavke svoje kratke biografije. Slišal sem, da je na večer nekdo stopil v hišo: šel sem pogledat, pa sem videl, tako, bolj od daleč, tri ljudi v predpasnikih. Skočil sem po žganje, da jim ga ponudim. Kar od tal me je odgnalo, ko sem videl, da so prišli v goste sosed mizar in dva njegova vajenca. Grabili so klado, na kateri sicer sekam drva. Vsi trije so počepovali okoli nje in jo merili z rokami. Potem so jo prevrnili na glavo in jo lovili za noge. Na podplatih sem povsem razločno, kljub neznatni svetlobi in njihovemu sopenju, povsem jasno razbral črko M. Bila je vžgana s pečatnikom. Hitro sem se zbral, vajenca sta se spogledala, prav gotovo zaradi nenadejnega znaka. Na ustih se jima je zarisal rahel nasmeh, saj, to sem tudi pričakoval. Potem sem se vrnil mednje s steklenico in kozarčkom. Vsi so bili takoj za to. Potem so jo ponovno grabili, umikal sem se jim, a tako, da sem sproti odpiral vrata, dokler niso izginili v noč. Zaklenil sem za njimi in odšel v sobo. Šele potem sem se vprašal, kje bom poslej sekal drva. Prav nič me ni zeblo, prav nič. Ampak, kje? Lahko, na pisalni mizi. Na stolu. Na postelji, lahko. Na glavi. Na glavi, ki bi jo položil na mizo, lahko. Ampak, od kod pravzaprav mizar z vajenci? Če se dobro spominjam, sem tako rekel, a ne? A nisem? Mizar? Če natančno premislim, v svojem življenju še nisem srečal mizarja. In ne vajenca, še zidarskega ne. A to je obrobnega pomena. Če se dobro spominjam, je bila na tnalu odtisnjena črka M, in to je pravzaprav edino, kar me lahko pri stvari zanima. Kaj je zdaj pomembno, kje je zdaj ta klada? Morda so jo že prinesli nazaj? Morda mi jo bodo prinesli nazaj, v sobo, v spalnico in jo tiho položili na nočno omarico? In spet: je mar to sploh pomembno pri vsej zadevi Murnik Gesellschaft? Ukrepali so, povsem jasno, po ukazu. Po čigavem, je tudi jasno, čeprav ne meni, jasno je njim, ali pa kladi. Torej je glede tega zadeva povsem v redu in nimam kaj tipati v to smer. Kam potem? Lahko gre za Mizarja Murnika? Ne, ta poteza ni mogoča — lovec na b2. Zdaj se mi že svita. Sliši se ptičje petje ... Kostanj ... Hitro sem se približal.

Milano. Parigi. S podstrehe, je mar mogoče, s podstrehe prihaja šumenje po plezavkah, govorjenje . . . Sekira? Kje je sekira?! Takoj po sekiro! Prek-leto, kako sem bil naiven! Dve leti truda in odrekanj bo splavalo po vodi!

IX

»Tovariš.«

»Ja.«

»Z menoj.«

»Ja.«

»Takoj.«

»Takoj.«

»Tovariš!«

»Ja.«

»Tovariš Murnik!«

»Želite?«

»Želim, da greste z menoj.«

»Takoj, takoj.«

»Kar takoj, saj boste kmalu nazaj. Pet minut.«

»Že grem.«

»Ni časa.«

»Že, že.«

»No, dajmo!«

»Tu sem.«

»Stopiva na samo.«

»Po vaši želji.«

»Glejte. Nekaj nujnega vam moram povedati. Še prej pa bi rad vedel, če so vam znani izidi glasovanja.«

»Kako to mislite?«

»Takole: člani delovnega kolektiva so odločili, da morate v najkrajšem možnem času, se pravi v štiriindvajsetih urah, vzeti svoj regres. V redu? Ste razumeli?«

»Ne razumem: kaj pa je to *regres*? Pro-gres Kon-gres? Le gres, ali pa temu kaj podobnega?

»Ne ne. Na kratko, to je vsota denarja, ki vam je dodeljena za letni dopust. Vam je pet let niso dodelili, ker ste slabo napredovali v zadevi Myphuk. Letos ste je deležni, kar je obenem zahvala za dolgoletni trud, ki ste ga vložili v preganjanje tega nevarnega zločinca. Država vam je hval-ležna. To boste izvedeli na svečani podelitvi. Dobili boste tudi posebno plaketo, ki jo boste lahko hranili tukaj, v miznici, in vam bo koristila ob morebitnem napredovanju v višjo pisarno.«

»Ampak, saj jaz vendar nisem hotel . . .

»Kaj hotel?«

»Nikomur storiti nič žalega.«

»Kako?«

- »Vidite, kako se stvari lahko zapletejo . . .«
 »Bi lahko stopila v mojo pisarno na kratek klepet?«
 »Ne, no jaz . . . saj bi . . .«

X

»Rekel sem vam, da stopite vstran! Do stene, *do stene!* Do stene, sem rekel. Ne poznate pravil službe?«

»Oprostite, takoj bom!«

»Takoj je že davno prepozno! Kaj mi mar takoj! Kdo je ta mož, z imenom Takoj, a? Kdo, a?«

»Oprostite!«

»Zdaj pa posluš: država vas nagrajuje z regresom, s katerim, to je pač posledica regresa, si boste lahko privoščili dopust v eni naših zaščitnih komor na morju. Vam je jasno? Nobenih vprašanj več ne trpim! Tja odidete čez dva dni, vrnete se čez mesec dni! Jasno! In prosim, da se ne upirate paznikom, ker vam bodo dodelili še posebno nagrado in dopust podaljšali ali pa vas bodo poslali loviti severne medvede. To je lep safari, sem se ga že udeležil. Le na svoje roke lahko računate, ko greste na lov. Torej morje, pa amen. Plaža, sonce, predvsem pa poslušajte navodilo paznika! Zdaj spod nog!«

»Razumem.«

X

O da mi je najti temni vzdih, ki se je izgubil nekje na tlaku, ko sem ga že imel v rokah. Ko bi vsaj nehalo deževati, ko bi vsaj lahko našel na tem mestu malo sreče in nevidno sapo, ki me še lahko izvleče iz kaše, ki sem si jo skuhal. Nikomur nisem še nič povedal. A kako bodo zazijali, ko bo prišla resnica na dan. Kam se bom lahko skrtil takrat, ko se ne morem niti zdaj, ko sem imel praktično že vse dobljeno. Je mar treba ponoviti, kako so me razkrinkali. Odnegli so mi tnalno in še sekiro. Zdaj je gotovo po meni, kot sem že rekel. Po meni je, razločno, še enkrat. Kaznovan bom, a še vedno se ne morem pomiriti z izidom. Kako se je lahko kaj takega zgodilo? Saj sem dobro poznal vse predpise, pa so me tako nesramno zašili, ne da bi me poprej sploh obvestili, kaj vse še lahko naredim, da si popravim položaj, kaj vse še lahko? Zdaj nič več. Sivo zelena noč z Murnikom, nož in sopenje skozi visoko praprot, ptiči kovinsko modre barve, v zategovanju . . . Ne, nič si je ne želim. Javil se bom na razpis. Morda me sprejme za mizarškega vajenca in jo odnesem brez prask. Sem morda naslovil kakšno kuverto? Zakaj me potem zasipa ta slepa jeza? Mi je to pogubo skuhala žena, ki je nimam, in sorodniki, ki jih je pobrala krastava kuga v prejšnjem stoletju? Je to del postopka, po katerem se zaseže Murnika in se mu zapleni premoženje? On se izda, jasno. Ampak, zakaj takšna panika? On se izda, me poišče in zaprosi mednarodne organizacije za

pomilostitev. Saj, te imajo prostore nad mojo glavo. Zaprosi za pomilostitev, nato mu nataknejo lisice in jaz sem na svobodi. Odpro proces, na katerega svečano pripeljejo Janžiča. V ta namen razširijo mestne ulice, da bi svečana povorka lahko stopala po taktu vstric po ulici. Janžič, ki o pripravah ni obveščen, se v mestu ne znajde, zato se v ta namen angažira posebna skupina agentov, ki bodo izmenoma krožili štiriindvajset ur po mestu. Najboljšega med njimi nagrade z enomesečnim regresom... regresom. Janžič kljub temu odide, Murniku pa dodelijo delegata mednarodne federacije in ga pošljejo v mirovno misijo. O njegovih zločinih govore le še dosjeji in Murnik je sam na privatnih zabavah, kjer navzoče dolgočasi z zločini, ki jih je izpeljal, a vse po vrsti brez posebne nadarjenosti.

XII

Danes so me spet napadli krči v vratu. Kašljal sem, a ker se mi je grlo povsem skrčilo, ni mojega kašlja nihče slišal in mi ni mogel priskočiti na pomoč. Čutil sem, da me nekdo z vso silo udarja po hrbtu. Tudi to ni zaleglo. Končno sem le odprl oči in videl, da me hoče gospodinja zadaviti. Pri tem mi je šlo skoraj na smeh, saj sem vedel, da se trudi zaman. Pustil sem jo, da se še nekaj časa napenja, saj sem vedel, da bom potem lažje opravil z njo. Gnala se je še nekaj časa, me stiskala z drobcenimi prstki in plala po hrbtu z ogromno težo. Vse je bilo zaman. Ko me je obnemogla spustila, sem odšel v kopalnico, kjer sem si popravil ovratnik in kravato, se umil in počesal. Urno sem sedel za pisalni stroj in ji napisal odjavnico. Lahko bo hodila pospravljat mojo spalnico, a kosilo sem ji odpovedal. Le zajtrk ji pripada. Vtahnila si je listek v žep in rekla, da ga gre pokazat mami. Bil sem zadovoljen in si v veselju pomel roke. Ko se je oblačila, sem smuknil skozi vrata in polil preddverje s kuhinjskim oljem. Nič hudega sluteč je odšla, oljna prevleka pa jo je popeljala na poslednjo pot. Sosed mizar ji bo izdelal križ iz tnala, ki so ga z gospodinjo pred njeno smrtjo odnesli iz hiše, da bi ostala kakšna znamenja na mestu civilizacije kot opomin lahkomiselnim rodovom, ki lezeje izpod horizonta.

XIII

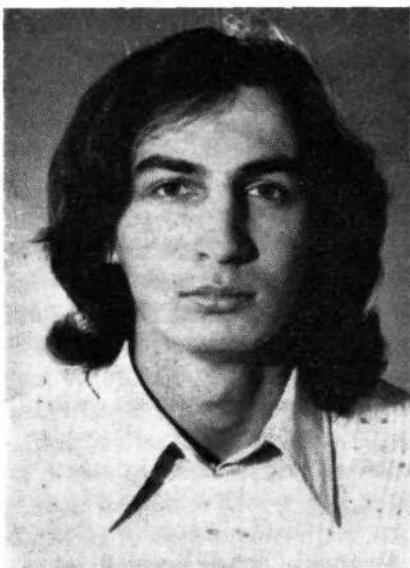
Danes sem se v vročici prebudil v postelji. Poleg sebe sem zagledal velikansko senco, ki mi je zastirala pogled na sonce, ki sem ga poslednjič opazoval. Bila je moja skrbna gospodinja. Na čelo mi je polagala kisove obkladke, prepojene s strihninom. Strup je pomagal, da je sončna svetloba vse bolj bledela v mojih očeh, kot bi mi oblaki vate zatrpali oči. A bil je strup, eden najbolj poniglavih, kar jih je. Slišal sem žvenket kmečke vprege in videl Mojzesove zapovedi, spisane po božjem naročilu; hribovje je bilo posuto s smrekovimi bitji, od njih se je ločila le neznana belina, ki sem jo prepoznal kot zakramente. Bilo je dolgo, vroče poletje na moji glavi, v

davnih dneh, danes je jesen. A vseeno, povrnimo se za kak trenutek v preteklost: v sanjah sem videl neznanca, ki je ukrepal po magnetnem sporočilu. Ležal sem na beli mrliški postelji, pripravljen, da me secirajo. Ni bilo vse še nared, neznanec je prekinil seanso. Prinesel mi je kuverto, v roki pa je nosil debelo popotno torbo. Lasje so mu v nemarni modi viseli ob vratu in z vratu. Bil je garjav in neugleden, ni bil podoben uslužbencem z ministrstva. Lahko, da je bil honorarni. Torej, ta neznanec v beli halji je odrinil zdravniško ekipo z noži in za trenutek preložil napad na mojo postojanko iz mesa in kosti. Približal se mi je na dotik prsta, da sem začutil dražljiv puh njegovega obraza, ostre krošnje smrek, ki so prekrivale hribovja mozoljev in hrast. Ta človek je bil Osebnost, ki sem jo nekoč, davno, zasledil v Janžiču. Približal se mi je in dahnil vame: Prinašam vam regres. Vodstvo vam ob tej priliki pošilja iskrene želje, da bi se čimbolje počutili, se vrnilo čili in zdravi za poslednji naskok na Murnika. Le še to: Poslušno se ravnajte po zahtevah paznika in vestno izpolnjujte njegove odredbe. Prišel bo čas, povem vam, prišel bo čas. Odšel je, nato se je ekipa urno lotila dela, da jih ne bi prekinil še kakšen nebeški poslanik. Ko so me ponovno sešili, sem se prebudil iz sna. Segel sem z roko pod blazino in otipal papir. Z ledeno kretnjo sem ga izvlekel: ni bila kuverta, pač pa vabilo, naj pridem dvignit regres naslednji dan ob šestih popoldne. Čakali me bodo člani ožje direkcije. Po podelitvi bo zakuska v avli sekretariata. Skočil bi bil iz postelje, če se ne bi bil spomnil, da sem bolan. Jeza je bila več kot upravičena. Dvignil sem pogled: ob meni je stala gora gospodinja. Potegnila mi je listek iz rok in malce nejevoljno rekla: Ta zdravila vam je predpisal zdravnik. Trikrat na dan po eno kapljico. Ne smete jih vzeti po osmi uri zvečer. Potem mi dajte takoj tri kapljice, sem zahteval. Ne morem, je rekla, saj jih še nimam. Kako jih nimate, le pohitite brž v lekarno, da je prej ne zaprejo. Ne morem, je odvrnila, kajti doktor je rekel, da mora recept potrditi še doktor Murnichi, ki je njegov predstojnik. Ob teh besedah me je streslo in takoj sem vedel, kje sem. Murnichi, sem si rekel, in že sem vstal iz postelje. Neverjetno, kako stvari potekajo, s kakšno naglico. Skoraj bi me bili prehiteli in našli mojega šefa v zagati, iz katere bi se bil komaj izvlekel. Le brž, sem si rekel. Gospodinja mi je pomagala obleči njene cunje.

XIV

Pridružil sem se organizaciji Hans Freudenberg. Bil sem prepričan o nameri, da ugodim zahtevi po takojšnjem ukrepanju. Šel sem v hiter postopek, s katerim, bi skrajšal proces. Sem še vedno v postopku oziroma procesu, kateremu so minute štete s hitrostjo pet minut na sekundo. Do današnjega dne sem izpolnil vse obveznosti s temeljitostjo, ki me je vsakič znova presenetila. Mislim, da tukaj ni pomoči: z nadzvezdno hitrostjo bežim nad osončji in rdečimi ozvezdji. Pozdravljajo me nočni bari nezemeljskih bitij, v katerih kraljuje žalost, da bi nasitila sestradane želodce

strokovnjakov v belih haljah, ki so prišli k meni, da bi me razrezali, če jim tega ne bi bila preprečila moja gora gospodinja, ki sem ji prejšnji dan polil olje, da jo je odneslo in se je vrnila prek reda. Izpadel sem iz tega nereda, zato blaznim skozi veselje. Mojemu vozilu je ime Regres, dobil sem ga za hrabrost v zadevi Murnico e fratelli. Največja pustolovščina našega ozvezdja. Otresel se bom šefa in za njim bo ostalo le hrepenenje. Kdo mi bo pomagal nazaj, kjer leži moj listek pod blazino? Na njem imam zapisano potezo, s katero bi pojasnil to divjanje nad rdečimi ozvezdji, ta bes, ki se šele začinja. Naj se gre revolucijo moja gospodinja, jaz pa medtem skočim po regres.

Ivan
Črnič

Pet pesmi

GALEBJE Pridi, ti požrešno nebo;
 MEDITACIJE Pridi glava sončnega kita!
 Stojim v zelenem zrcalu,
 v mojih rokah bodalo.
 Hrana sem za tisoč sestradanih golobov,
 obzorje plesni, dovolj veliko, za tisoč kri pijočih pajkov.
 Položil bom glavo na mehko blazino.
 Kar je, je zabodeno!

Zaklet je bil v verige galebje meditacije:
 in v lobanji, z vodo zaliti, slana žalost.
 Vse rajši je imel galebje meditacije,
 vse rajši je imel v lobanji, z vodo zaliti, slano žalost.